

Onderweg naar een beter herkomstland

Subsidiebehoeften van zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen in Nederland

NCDO onderzoekt regelmatig wat het Nederlandse publiek denkt over internationale samenwerking. Ook laat NCDO onderzoek uitvoeren over internationale vraagstukken die betrekking hebben op de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking. Dit is een samenvatting van een van deze onderzoeken. Het gehele onderzoeksrapport en een lijst met overige onderzoeken kunt u vinden op www.ncdo.nl.

Postadres:
Postbus 94020
1090 GA Amsterdam

Bezoekadres:
(hoofdingang KIT)
Mauritskade 63
1092 AD Amsterdam

tel: 020 568 87 55
fax: 020 568 87 87
info@ncdo.nl
www.ncdo.nl

Motivatie

De geïnterviewde ZMV-vrouwen willen graag iets betekenen voor de gemeenschap en iets terug doen voor hun land van herkomst. Dit noemen zij als belangrijkste motivaties voor het opzetten van een project. Voor een aantal vrouwen geldt dat dit deels ook uit een gevoel van verplichting ten opzichte van het herkomstland voortkomt.

De directe aanleiding om een project in het herkomstland op te zetten, is om een concreet probleem op te lossen. Dat zij ter plekke over een sociaal netwerk beschikken wordt als zeer waardevol beschouwd, maar is geen doorslaggevende reden om juist in het land van herkomst een project te starten. Belangrijker is een gevoel van verbondenheid met het herkomstland.

Soort projecten

De projecten die ZMV-vrouwen willen starten in het herkomstland zijn zeer divers. Veel geïnterviewde vrouwen willen graag ondersteuning bieden aan een weeshuis, school of gezondheidsproject. De meest genoemde doelgroepen van de projecten zijn vrouwen, jongeren en kinderen.

Drempels bij subsidieaanvragen

ZMV-vrouwen vinden het aanbod van subsidieverleners onduidelijk. Ze

weten vaak niet goed waar ze terecht kunnen met hun subsidieaanvragen. Een nadeel van het aanvragen van subsidie vinden ze dat projectplannen regelmatig moeten worden aangepast aan de voorwaarden van de subsidieverleners. Hierdoor verandert de inhoud van het project en neemt hun autonomie af. Ondanks deze drempels willen ZMV-vrouwen toch subsidieaanvragen blijven indienen. Hun motivatie om hulp te bieden is groter dan de problemen die zij bij het aanvragen ondervinden. Daarnaast geeft het verkrijgen van subsidies in hun ogen een bepaalde legitimatie aan een project. Dit kan worden ingezet bij onderhandelingen met sponsors.

Controle en duidelijkheid

Dat een gefundeerd projectplan geschreven moet worden, vinden ZMV-vrouwen logisch en begrijpelijk. Het is arbeidsintensief, maar geeft de vrouwen zelf ook meer duidelijkheid over het doel en de uitvoerbaarheid van het project dat zij willen opzetten. Bovendien zien ze het als een belangrijk controlemiddel voor de subsidieverleners. Ze geven aan het prettig te vinden dat subsidies niet zomaar worden toegekend.

Persoonlijk contact

De ondervraagden vinden persoonlijk contact met de subsidieverlener de

meest ideale manier om subsidie aan te vragen. ZMV-vrouwen vinden een persoonlijk gesprek van meerwaarde, omdat zij tijdens dit gesprek extra uitleg kunnen geven over hun projecten en eventuele onduidelijkheden kunnen toelichten. ZMV-vrouwen beheersen niet altijd even goed de Nederlandse taal, en in een gesprek kunnen hierdoor ontstane misverstanden uit de weg worden geruimd.

Weinig ZMV-vrouwen naar NCDO

Bijna elf procent van de door NCDO verleende subsidies gaat naar migrantenorganisaties. Over het aandeel van vrouwen binnen deze organisaties zijn geen cijfers bekend. Medewerkers van NCDO denken dat maar weinig ZMV-vrouwen de weg naar NCDO weten te vinden voor het aanvragen van subsidies.

Front Office

Van de ZMV-organisaties in dit onderzoek kent de meerderheid NCDO. Een aantal ZMV-vrouwen heeft zelf ervaring met het aanvragen van subsidie bij NCDO. Een klein aantal ZMV-vrouwen kent het Front Office-programma. Deze vrouwen omschrijven de regels van het Front Office-programma als heel duidelijk. Een ondervraagde geeft aan dat ze het jammer vindt dat slechts eenmalig

een bijdrage kan worden gevraagd. Hierdoor komt de duurzaamheid van het project in het geding.

Ervaringen met NCDO

Over het algemeen hebben ZMV-vrouwen positieve ervaringen met NCDO. NCDO wordt door hen aangeduid als netjes, keurig en (klant-)vriendelijk. De medewerkers van NCDO geven goede hulp bij het indienen van aanvragen en persoonlijke gesprekken worden als zeer aangenaam ervaren.

Een aantal zaken kan beter. De aanvragers voelen een zekere afstandelijkheid van NCDO. Vergeleken met kleinere subsidieverleners zien enkele ondervraagden NCDO als een strengere organisatie. Ook vindt men de kennis over bepaalde landen binnen NCDO niet altijd adequaat.

Grote rol voorzitter

De vrouwen die niet zelf een subsidieaanvraag hebben ingediend geven als reden de grote rol van de voorzitter van hun organisatie. Deze voorzitter is vaak van het mannelijke geslacht en is bij de meerderheid van de ZMV-organisaties degene die de subsidieaanvraag heeft verzorgd.

Kapitaal

Bij het aanvragen van subsidies speelt nog een aantal andere factoren een rol. Deze kunnen worden onderverdeeld in verschillende vormen van kapitaal. In dit onderzoek is gekeken naar de effecten van economisch-menselijk, informatie-, cultureel en sociaal kapitaal op de kwaliteit

en kwantiteit van subsidieaanvragen door ZMV-vrouwen.

Economisch-menselijk kapitaal

Onder het economisch-menselijk kapitaal vallen bijvoorbeeld opgedane ervaringen tijdens opleiding en/of werk. Deze vorm van kapitaal kunnen ZMV-vrouwen gebruiken voor het indienen van subsidieaanvragen. Het kan ingezet worden bij het schrijven van projectplannen en het voeren van gesprekken.

Informatiekapitaal

Het informatiekapitaal betreft de kennis die ZMV-vrouwen hebben over het aanvragen van subsidie en het maken van projectplannen. Dit wordt versterkt door een hoog opleidingsniveau en veel werkervaring (economisch-menselijk kapitaal). Als ZMV-vrouwen meer kennis hebben over subsidies, zullen zij eerder geneigd zijn de taak van het aanvragen van subsidie over te nemen van de mannelijke voorzitter van de organisatie. Uit dit onderzoek blijken de positieve ervaringen met subsidieaanvragen van ZMV-vrouwen geen invloed te hebben op de hoeveelheid subsidieaanvragen. Wel op de kwaliteit van de subsidieaanvragen.

Cultureel kapitaal

De beeldvorming over de verdeling van zorgtaken en betaalde arbeid kunnen we scharen onder het cultureel kapitaal van een organisatie. Voor ZMV-vrouwen geldt dat de bestaande beeldvorming een negatieve invloed heeft op het aantal

subsidieaanvragen dat zij doen. Het cultureel kapitaal van de ZMV-vrouwen zelf speelt ook een rol. Dit omvat bijvoorbeeld hun tijdsinvesteringen in werk en zorgtaken. Hierdoor hebben ze weinig tijd voor andere zaken. Maar ook het beeld dat de vrouwen van hun eigen kennis en capaciteiten hebben is onderdeel van hun cultureel kapitaal. Een positief zelfbeeld, zelfvertrouwen en lef zijn positief gerelateerd aan het aantal subsidieaanvragen.

Sociaal kapitaal

Sociaal kapitaal bestaat onder meer uit onderling vertrouwen, participatie in sociale netwerken en gezamenlijke normen en waarden. Deze vorm van kapitaal heeft vooral een faciliterende functie. Hoe meer sociaal kapitaal ZMV-vrouwen tot hun beschikking hebben, hoe eerder ze ontwikkelingsprojecten zullen opzetten en daar ook subsidie voor aanvragen.

Traditionele rolpatronen

Bij het aanvragen van subsidies door ZMV-vrouwen lijken het economisch-menselijk kapitaal en het informatiekapitaal een belangrijke rol te spelen. Maar of vrouwen daadwerkelijk zelf subsidie aanvragen, lijkt vooral afhankelijk van het cultureel kapitaal van de ZMV-organisatie waarbinnen zij actief zijn. In veel ZMV-organisaties blijkt de taakverdeling gebaseerd op traditionele rolpatronen. Dit vormt een belemmering voor het aanvragen van subsidie door ZMV-vrouwen

© september 2006 NCDO

INLEIDING

Het Front Office-programma is een subsidieprogramma van NCDO. Ontwikkelingsprojecten met een innovatief en experimenteel karakter kunnen eenmalig voor Front Office-subsidie in aanmerking komen. Zwarte, migranten- en vluchtelingen- (ZMV-) organisaties zijn een belangrijke doelgroep voor dit subsidieprogramma.

Anne Gosenshuis van de Universiteit Utrecht deed onder leiding van Dr. Karien Dekker en in opdracht van NCDO onderzoek naar de aansluiting van Front Office bij de subsidiebehoeften van ZMV-vrouwen in Nederland. Het onderzoek vond plaats van februari tot en met juli 2006 en bestond uit semigestructureerde interviews met negentien ZMV-vrouwen. De vrouwen zijn actief bij ZMV-organisaties die projecten op het gebied van internationale en ontwikkelingssamenwerking uitvoeren. Deze organisaties zijn gevonden op het internet en behoren tot de doelgroep van Front Office. De geïnterviewde vrouwen zijn afkomstig uit een groot aantal verschillende landen, waaronder Marokko, Turkije, Suriname, Ethiopië en Somalië.